

Nr 90.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående befrielse för förste kontorsbiträdet vid statens järnvägar A. W. Kjellson att gälda visst honom till utgivande ådömt ersättningsbelopp m. m.; given Stockholms slott den 15 februari 1918.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att förste kontorsbiträdet vid statens järnvägar Axel Wilhelm Kjellson må befrias dels från den honom, jämlikt Kungl. Maj:ts utslag den 21 maj 1915, i anledning av järnvägsolyckan vid Malmslätt den 16 juni 1912 åliggande skyldighet att utgiva ersättning till järnvägsstyrelsen med ett belopp av 172,574 kronor 79 öre, dels ock från den skyldighet att i anledning av berörda järnvägsolycka till styrelsen utgiva ytterligare ersättning, som må kunna åligga honom; samt

att ifrågavarande belopp av 172,574 kronor 79 öre må ur räkenskaperna avskrivast.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Axel Schotte.

Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 15 februari 1918.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden PETERSSON,
SCHOTTE,
PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
RYDÉN,
UNDÉN,
THORSSON.

Departementschefen, statsrådet Schotte anförde:

Den 16 juni 1912 på morgonen inträffade å Malmslätts station en svår järnvägsolycka, i det att det från Malmö utgångna tåget nr 12 därstädes sammanstötte med tåget nr 751, som från Linköping inkommit till stationen. Vid den sålunda timade händelsen omkommo tjugutvå personer, skadades åtskilliga andra samt förstördes järnvägsmateriell och annan egendom till betydande värde.

Ordinarie stationsinspektör å Malmslätts station vid tiden för järnvägsolyckan var A. L. Högström, men plägade enligt uppgjord turlista förutom Högström jämväl kontorsbiträdena Axel Wilhelm Kjellson och K. G. Eriksson omväxlande tjänstgöra såsom stationsföreståndare. Då ifrågakvarande olycka inträffade, ålåg tjänstgöringsskyldighet i nämnda egenskap Kjellson.

Efter förordnande av justitiekanslersämbetet yrkade stadsfiskalen P. Arnander vid Åkerbo, Bankekind och Hanekinds häradsrätt ansvar å Högström, Kjellson och Eriksson för det de under Högströms tjänstetid vid Malmslätts järnvägsstation i sin tjänstgöring såsom stationsföreståndare underlåtit iakttaga åtskilliga till trafiksäkerhetens betryggande givna föreskrifter samt härförutom särskilt å, bland andra, Kjellson för åtskilliga fel i hans tjänstgöring den 16 juni 1912 ävensom för vållande till berörda olycka med den skada, som därav följt. Därjämte yrkade järnvägsstyrelsen skadestånd med ett belopp av 172,574 kronor 79 öre.

Häradsrätten meddelade den 28 oktober 1913 utslag i målet samt yttrade, vad angår Kjellson, följande: Domstolarnas
utslag.

Genom vittnena stationskarlarna Axel Elfs, Axel Englunds och August Gottfrid Karlssons i Malmslätt vittnesmål jämte den övriga bevisning, som mot Högström, Eriksson och Kjellson förekommit, och även delvis genom dessas eget erkännande funne häradsrätten i fråga om det sätt, varpå tåg tjänsten i allmänhet blivit skött vid Malmslätts järnvägsstation efter Högströms tillträde av stationsinspektorsbefattningen därstädes i april 1911, det vara i målet styrkt: att Högström, Eriksson och Kjellson omväxlande enligt uppgjord turlista fört befälet vid stationen; att såväl Högström som Eriksson och Kjellson såsom tjänstförrättande stationsinspektör vid emottagandet av de tåg, som skolat göra uppehåll vid stationen, i vissa fall, även om tågmöte skulle äga rum, i regel underlåtit ej mindre att vederbörligen verkställa inspektion av växlar och tågväg vare sig i ställverket eller, såvitt vittnena iakttagit, genom övergående av bangården helt eller delvis, än även att efter för varje tåg verkställd dylik inspektion lämna ställverksvakten särskilt tillstånd att ställa fasta signalerna till »kör» för det väntade tåget, utan låtit ställverksvakten utan särskild order förfoga sig till ställverket och, sedan han i allmänhet förut blivit genom muntlig tillsägelse å expeditionen, men stundom först genom rop därifrån till ställverkshuset, underrättad om »tåg ut» — vilken underrättelse dock emellanåt alldeles uteblivit — såväl förvissa sig om att tågvägen vore klar och hinderfri som ock giva körsignal samt åtnöjt sig med att, sedan detta skett, från huvudplattformen eller bangården närmast framför stationshuset iakttaga signalbilden å semaforen och växelhävstängernas läge i ställverket samt sålunda kontrollera, att tågvägen vore fri, vilket ofta skett så sent, att tåget därvid redan varit på ingång å bangården; att Högström, som endast i sällsynta undantagsfall fört befälet vid tågmötet mellan tåg nr 751 och tåg nr 12 och i regel ej tjänstgjort vid annat tågmöte än mellan de enligt tidtabellen med en minuts tidsskillnad ankommande tågen nr 415 och nr 420, vid sistnämnda möte ej sällan försummat att för båda tågen i ställverket inspektera växlarna och tågvägen, innan ställverksvakten på eget bevåg lagt växlarna till vederbörligt spår och ställt fasta signalerna till »kör», utan antingen därunder uppehållit sig å huvudplattformen eller först därefter kommit ut å densamma för att mottaga tågen; att Kjellson, som jämväl tjänstgjort såsom stationsinspektör vid sistberörda tågmöte, därvid handlat på samma sätt som Högström; att ifråga särskilt om tågmötet mellan tåg nr 751 och tåg nr 12, därvid i allmänhet Eriksson och Kjellson växelvis tjänstgjort såsom stationsinspektörer,

tjänstförrättande stationsinspektoren brukat vid båda tågens ankomst närvara i ställverket och övervaka semaforens ställande till »kör» för tågen, men att Kjellson, som vid något tillfälle, då sådant för andra brådskande göromål ej medhunnits, icke i ställverket verkställt inspektion för och mottagit tåg nr 12, ofta jämväl underlåtit att före ankomsten av tåg nr 751 i ställverket iakttaga växlarna och inspektera tagvägen utan låtit detta på eget bevåg skötas av ställverksvakten, som jämväl fått på egen hand fälla fasta signalerna till »kör» för tåget, varpå Kjellson, först sedan detta skett, kommit upp på ställverkstrappan för att mottaga tåget; att i fråga om förbipasserande tåg i övrigt ställverkskarlen efter att hava å expeditionen inhämtat, att tagvägen vore klar för det väntade tåget över stationsområdet och vidare fram till nästa station, och begivit sig till ställverket, fått på eget bevåg kontrollera, att tagvägen vore klar, och ställa semaforen till »kör» utan särskilt tillstånd av tjänstförrättande stationsinspektoren, som i regel först därefter utkommit å plattformen och givit avgångssignal för tåget; varemot om vid ställverkskarlens besök å expeditionen lämnats besked om hinder för tågets framförande, därifrån, sedan hindret upphört, besked om klart genom rop eller tecken lämnats ställverksvakten i ställverket, varpå denne på förut angivet sätt givit körsignal; att vid tågmöte mellan tåg nr 751 och tåg nr 12 vid åtskilliga tillfällen, nämligen så snart ogynnsamma naturförhållanden och annat hindrat stationspersonalen från att uppfatta ankomstsignalen från tåg nr 12, och jämväl då Högström själv fört befälet å stationen, ställverkskarlen fått ställa fasta signalerna till »kör» för tåg nr 12, innan ännu ankomstsignal från tåget givits, dock först efter mottagen underrättelse om »tåg ut» och aldrig långt före tågets ankomst, samt att därvid tjänstförrättande stationsinspektoren, som i allmänhet befunnit sig i ställverket, oftast tyst låtit sådant ske, men även stundom därom givit direkt order, varjämte Kjellson på förfrågan av ställverkskarlen lämnat denne tillstånd därtill i allmänhet, så snart tagvägen vore klar, vilket tillstånd av ställverkskarlen begagnats, även då Kjellson undantagsvis ej närvarit i ställverket; att väl icke, såvitt visats, då Högström fört befälet å stationen, men däremot då sådant befäl förts av Eriksson eller Kjellson, allmän praxis varit, att ställverkskarlen underlåtit att för tåg nr 751 lägga jämväl södra växeln till spår nr 1 och sålunda hålla tagvägen klar för tåget med växlarna lagda för genomfart. Genom vad sålunda förekommit samt med särskilt avseende å vad de sakkunniga trafikinspektören E. T. Klingberg och f. d. löjtnanten Otto Ivar Osterman härutinnan upplyst måste anses utrett, att — om än, såsom Högström och Kjellson sökt göra gällande och jämväl blivit bekräftat genom å Malmslätt efter olycks-tillfället gjorda undersökningar, inspektion av tagvägen och i viss mån även av växlarna under gynnsamma omständigheter såsom vid full dager, då ingenting skynt eller försvårat utsikten över stationsområdet, kunnat åtminstone å södra sidan på tågsäkerheten betryggande sätt av stationsinspektören verkställas från nedre delen av huvudplattformen eller till och med från fönster i expeditionrummet, vilken inspektion sålunda kunnat ske utan att bemärkas av ställverksvakten, om än ett ställverk, på sätt Högström, Kjellson och Eriksson närmare utvecklat, »i viss mån kontrollerat sig själv» och om än vittnena Elf och Englund genom trafikinspektörens den 29 september 1907 givna tillstånd bemyndigats att vid verkligt förfall för stationsinspektören verkställa inspektion av tagväg men ej av växlar, samt Elf, Englund och A. G. Karlsson genom trafikinspektörens godkännande av en skrivelse den 19 september 1911 tillåtits att under viss kortare tid sköta hela tagtjänsten för ett enstaka tåg — Högström, Eriksson

och Kjellson, genom den stora till praxis övergångna utsträckning, vari de tillämpat omvittnade förfarandet, samt särskilt i betraktande av att berörda inspektion ofta ej skett, förrän körsignal redan givits, samt meddelandet om »tåg ut» ej kunnat ersätta uttryckligt tillstånd att giva körsignal, vid utövningen av stationsinspektorsbefattningen i Malmslätt under berörda tid och då de på grund av föreskriften i 5 § av instruktionen för stationsföreståndare, jämförd med 32 § säkerhetsordningen och i målet åberopade järnvägsstyrelsens order nr 55, måste anses ansvariga för ordningen å stationen vid de tillfällen, när en var av dem fört befälet, och Högström såsom ordinarie stationsinspektor därjämte ej mindre för vad å stationen i tjänsten åtgjordes eller underlättes, såvitt det såsom en i allmänhet följd praxis kunde antagas hava skett med hans vetskap och vilja, än även för hela den övriga stationspersonalens examinering och nödiga författningskunskap, brutit emot bestämmelserna i säkerhetsordningens 34 § 1 stycket, 42 § 2 stycket, 42 § 2 och 3 mom., jämförd med 45 § i instruktionen för stationsföreståndare, samt signalordningens 12 § 3 stycket, jämförd med järnvägsstyrelsens trafikbyrås cirkulär den 10 augusti 1911, samt Högström därjämte mot föreskrifterna i 9 § i allmänna tjänsteordningen och 6 § i instruktionen för stationsföreståndare — vid vilket förhållande den i målet framställda invändningen, att i målet ej styrkts, att dessa försummelse ägt rum vid vissa till tid och omständigheter närmare angina tillfällen, ej förtjänade avseende — och att av dessa försummelse de den praktiska tågtjänsten ej direkt berörande överträdelserna av bestämmelserna om personalens examinering och författningskunskap samt med avseende särskilt å vittnet lokomotivföraren Olof Hellgrens i Linköping utsaga överträdelserna av 42 § 2 stycket säkerhetsordningen vore av beskaffenhet att icke kunna svarare anses än efter 25 kapitlet 17 § strafflagen men övriga försummelse borde hänföras till sådana, av vilka skada lätteligen ske kunde och alltså förskylla ansvar efter 25 kapitlet 15 § samma lag. Vid bestämmandet av straffet för vad sålunda funnits ligga Högström, Eriksson och Kjellson till last ansåge häradsrätten följande omständigheter böra såsom förmildrade tagas i betraktande, nämligen att det ifrågavarande straffbara förfarandet, ehuru det allmänt tillämpats vid stationen en längre tid framåt och vid sådant förhållande svårligen bort undgå att komma till det högre befälets kännedom, dock icke, såvitt upplyst vore, blivit föremål för tillbörligt beivrande från dess sida; att i målet blivit upplyst, att den vid Malmslätt tillämpade praxis att låta meddelandet om »tåg ut» ersätta särskilt tillstånd att giva körsignal, att underlåta årlig examination av personalen och att under vissa omständigheter vid tågmöte eller tågförbigång giva körsignal för det sist ankommande tåget, innan ankomstsignal därifrån givits, icke varit inskränkt till Malmslätt station, utan ägt rum även å andra stationer; att förfarandet ifråga ofta betingats av att vederbörande stationsinspektor ej ordentligt medhunnit alla honom åliggande, understundom ansträngande göromål å därför ofta knappt tillmätt tid, vartill ifråga om överträdelserna av signalordningens 12 § 3 stycket kommit omöjligheten eller åtminstone svårigheten att under vissa vidriga väderleksförhållanden uppfatta ankomstsignalen från det sist ankommande tåget; och att jämväl eljest stationens läge och inrättningar verkat försvårande å och betungande för tågtjänsten därstädes. Vad därefter särskilt anginge åtalet mot Kjellson och först hans förhållande under dagen för olyckan, så enär genom Kjellsons erkännande och vad vidare i målet förekommit vore styrkt, att Kjellson, som ifrågavarande dag skolat klockan fem förmiddagen inträda i tjänstgöring å stationen och därvid övertaga befälet å

densamma, alldeles försummat den honom enligt säkerhetsordningen 42 § 2 stycket och 43 § mom. 2 och 3 samt 45 § i instruktionen för stationsföreståndare åliggande skyldigheten att inspektera växlar och tågväg för det enligt gällande tjänstgöringstidtabell klockan 5,8 förmiddagen till Malmslätt från Linköping å spår nr 1 ankommande tåget nr 751 och att efter skedd inspektion lämna ställverkskarlen tillstånd att giva körsignal för tåget ävensom att tillse, att vid tågets ingång å stationen spåret hållits klart för genomfart även åt södra sidan, och Kjellsons för denna underlåtenhet anförda ursäkt, att åtgärderna ej av honom medhunnits, desto mindre förtjänade avseende, som Kjellson vidgått, att han utan giltigt förfall inställt sig i tjänsten omkring tre minuter efter laga tid, samt dessa försummelser, angående vilkas farlighet för tågsäkerheten yttrande förut meddelats, icke ägde sådant samband med tågsammanstötningen, att på grund av dem ansvar för densamma kunde ifrågakomma, funne häradsrätten Kjellson för försummelserna saker till ansvar dels enligt 25 kapitlet 15 och 22 §§ strafflagen, dels ock enligt 25 kapitlet 17 och 22 §§ samma lag. Beträffande därefter den mot Kjellson för hans tjänsteåtgöranden i övrigt under olycksdagen förda ansvarstalan vore i målet upplöst, att Kjellson i strid mot säkerhetsordningens 34 § 1 stycket, 43 § 2 och 3 mom., jämförda med 45 § instruktionen för stationsföreståndare, samt signalordningens 12 § 3 stycket, jämförd med ovannämnda cirkulär den 10 augusti 1911, alldeles underlåtit att för det enligt gällande tjänstgöringstidtabell i vanlig tid eller med högst en minuts försening till Malmslätt söderifrån anlända tåget nr 12 vare sig inspektera växlar och tågväg eller lämna tjänstgörande ställverkskarlen Ludvig Karlsson tillstånd att visa körsignal, sedan ankomstsignalen från tåget avgivits, eller att ens såsom vanligt vid emottagande av detta tåg infinna sig i ställverket och där mottaga tåget, då det ingått på stationen; att i stället Ludvig Karlsson på eget bevåg först utan att avvakta ankomstsignal ställt fasta signalerna till »kör», och sålunda, då, såsom förut sagts, södra infartsväxeln fått vid tåg nr 751:s ingång kvarligga i sitt normala läge till spår nr 2, å vilket tåg nr 12 skolat ingå, samt norra växeln förut efter det tåg nr 751 inkommit lagts till spår nr 2, ställt tågvägen öppen för genomfart för tåg nr 12, men en stund därefter, sedan hos Ludvig Karlsson, som syntes hava saknat kännedom om hela innehållet av tågledarens första telegram och icke fått del av det andra telegrammet, av viss anledning den villfarelsen uppstått, att tåg nr 751 skulle i Bankeberg möta tåg nr 12, och blivit stärkt genom ett med Kjellson å huvudplattformen fört samtal, med återtagande av körsignalen ställt fasta signalerna till stopp och omlagt södra växeln till spår nr 1, allt för utgång för tåg nr 751; att i följd av dessa manövrer, av vilka de sistnämnda skett så sent, att lokomotivföraren å det på ingång till stationsområdet stadda tåget nr 12, vilken förut iakttagit semaforens visande av klart, icke i tid varseblivit signalförändringen, tåg nr 12 inkommit å spår nr 1, varå tåg nr 751 kvarstätt, och därstädes sammanstött med sistnämnda tåg; att vid eller efter tågsammanstötningen såsom följd därav tjugutva personer ljutit döden samt åtskilliga människor skadats ävensom tågmateriel till betydande värde och jämväl annan lösegendom förstörts eller skadats; att Kjellson vid berörda samtal med Ludvig Karlsson, som måste anses hava ägt rum i tjänsten, därigenom att Kjellson utan att göra sig reda för innebörden av Ludvig Karlssons i svävande ordalag och utan angivande av tågnummer framställa fråga om tåg nr 12, på lika sätt besvarat densamma med »att de skulle gå till Bankeberg och möta» hos Ludvig Karlsson befast den hos honom förut väckta föreställningen, att tåg nr 751 skulle möta tåg nr 12 i Bankeberg; att Kjellson

till förklaring av och försvar för sitt handlingsätt huvudsakligen framhållet, dels att han, som icke uppfattat något meddelande från Eriksson om tågledarens första telegram eller blivit vare sig av Eriksson eller eljest underrättad om växlade tågfrågor med Bankeberg rörande tåg nr 12 eller om att »tåg ut» givits för tåget, *antingen*, såsom av Kjellson vid distriktsförvaltningens förundersökning mestadels uppgivits, vid av Årnander med Kjellson hållet polisförhör bekräftats och även vid häradsrätten vidhållits, alldeles glömt bort tåg nr 12, vilken glömska varat ännu i det ögonblick, då tåget ingått på bangården, så att Kjellson ej ens då varit fullt medveten om, vilket tåg det varit, *eller också*, såsom Kjellson vid början av förundersökningen uppgivit och vid häradsrätten betecknat såsom jämväl möjligt, att Kjellson utan kännedom om den skedda förändringen av tågföljden mellan tåg nr 2 och tåg nr 12 trott, att tåg nr 12 skulle som vanligt komma först efter tåg nr 2, samt sålunda, och då tåg nr 2 ännu ej passerat Malmslätt, icke haft anledning förvänta tåg nr 12 i vanlig tid, *dels ock* att Kjellson, som haft ovillkorlig skyldighet att delgiva personalen å tåg nr 751 tågledarens andra telegram, härav fått den honom till buds stående knappa tiden så upptagen, att han i allt fall ej medhunnit expediering av tåg nr 12. I berörda avseende hade visserligen de sakkunniga Osterman och Klingberg uttalat såsom sin åsikt, att, under förutsättning av att Kjellson ägt kännedom om tågledarens andra men ej om hans första telegram samt i övrigt varit omedveten om de med Bankeberg angående tåg nr 12 växlade tågfrågorna och därifrån telegraferat »tåg ut» för samma tåg, Kjellson, då han icke fått något meddelande om ändrad inbördes tågföljd mellan tåg nr 2 och tåg nr 12, ej haft att vänta tåg nr 12 till möte med tåg nr 751 i Malmslätt i vanlig tid, och att följaktligen ej heller för Kjellson förelegat någon som hälst skyldighet att just då inspektera tågvägen för tåg nr 12 eller eljest vidtaga några av de för tåg nr 12:s emottagande nödiga åtgärder. Häradsrätten ansåge emellertid med stöd av vad förut anförts rörande trovärdigheten av Kjellsons utsagor och med hänsyn ytterligare till vad vittnena tågmästaren Frans August Bryzell och konduktören Otto Sahlin i Linköping berättat angående vad som efter tåg nr 751:s emottagande försiggått inne å expeditionen tilltro ej kunna sättas till Kjellsons påstående, att han icke blivit på något sätt uppmärksamgjord å den väntade ankomsten av tåg nr 12; men då det mot Kjellsons bestridande ej finge anses styrkt, att han varit medveten om tågets ankomst, syntes det dock, även under denna förutsättning, av vad som blivit upplyst rörande Kjellsons hela uppträdande vid olyckstillfället framgå, att hans underlåtenhet att vidtaga åtgärder för emottagande av tåg nr 12 icke berott därpå, att han i överensstämmelse med de sakkunniges ovan uttalade mening ansett sig icke skyldig vidtaga sådana åtgärder, utan därpå, att tåg nr 12 under motsvarande tidsmoment alldeles försvunnit ur hans erinring. Och då det, på sätt den sakkunnige Klingberg med instämmande jämväl från andra järnvägsmän uttalat, syntes häradsrätten ligga i själva sakens natur och även vara i säkerhets- och tjänsteordningarna för statens järnvägspersonal tyst förutsatt, om också icke vare sig i 51 § säkerhetsordningen eller eljest fullt tydligt uttalat, att Kjellson, då han icke erhållit order om att det ordinarie tåget nr 13 skulle förbigå Malmslätts järnvägsstation å annan tid än den i gällande tjänstgöringstidstabell angivna, haft ovillkorlig skyldighet att i händelse av tvekan härom av egen drift genom granskning av telegramböcker och tågjournal eller förfrågan hos Eriksson för sig klarläsa, huru härmed förhölle sig, i så god tid före tågets ankomst enligt tidtabellen, att vederbörliga åtgärder för tågets emottagande i vanlig tid kunnat av honom

vidtagas, funne häradsrätten Kjellsons här ovan först omtalade ursäkt icke för tjäna avseende. Den av Kjellson jämväl anförda ursäkten, att berörda åtgärder ej av honom medhunnits för andra göromål, främst utskrivandet och delgivningen med personalen å tåg nr 751 av ordern om tågmötesändringen, funne häradsrätten — ehuru Kjellson med åberopande av 46 § och 57 § 1 stycket säkerhetsordningen samt järnvägsstyrelsens order nr 41 den 28 februari 1911 och cirkulär nr 28 anført giltiga skäl för sin jämväl av den sakkunnige Osterman biträdda mening, att det ålegat Kjellson såsom en ovillkorlig tjänsteplikt att delgiva berörda personal nämnda order — lika litet kunna godtagas, då omsorgen om emottagandet av tåg nr 12 bort för Kjellson framstå såsom en angelägenhet av sådan vikt, att den ej finge för andra göromål undanskjutas, samt det dessutom, efter vad i målet blivit upplyst och särskilt Osterman och Klingberg anført, ingalunda kunde anses styrkt, att icke Kjellson, vilken, såsom förut anmärkts, inställt sig i tjänsten omkring tre minuter för sent, med ett ändamålsenligt utnyttjande av tiden och lämplig uppdelning mellan honom och Eriksson av göromålen kunnat gott medhinna allt som bort uträttas. På grund av vad sålunda funnits ligga Kjellson till last såsom försummelse av hans tjänsteplikt såsom stationsinspektör vid Malmslätt såväl före som vid tillfället för tågsammanstötningen, och då Ludvig Karlsson — därest Kjellson olycksdagen fullgjort sina skyldigheter beträffande tåg nr 12 med inspektion av växlar och tågväg samt närvaro i ställverket och därstädes givet tillstånd till ställverkskarlen att giva körsignal, sedan ankomstsignal från tåget avgivits, eller vid samtalet med Ludvig Karlsson å plattformen givit denne klara och tydliga order — icke haft tillfälle eller funnit anledning på eget bevåg vidtaga de åtgärder, såsom närmaste följd varav tågsammanstötningen inträffat, samt Kjellson alltså vore att anse såsom vållande till densamma och därmed också till deras död, som vid eller efter olyckan i följd av därvid bekomna skador avlidit, men vid bestämmandet av straffet härför hänsyn borde ytterligare tagas dels därtill att de av tåglédarens andra telegram föranledda oförutsedda göromålen dragit Kjellsons uppenbarligen redan förut av tankspriddhet och sinnesfrånvaro försvagade uppmärksamhet alldeles från tanken på tåg nr 12, dels därtill att olyckans inträffande i väsentlig mån berott på självrådighet hos Ludvig Karlsson, som handlat utan uttrycklig order, dels ock till Kjellsons långa och strävsamma tjänstgöring såsom järnvägsman och därtill att Kjellson vid sin tjänstgöring i allmänhet såsom stationsinspektör följt gängse praxis vid stationen, prövade häradsrätten rättvist döma Kjellson, dels jämlikt 25 kapitlet 15 § 1 stycket och 22 §, 14 kapitlet 9 § och 19 kapitlet 22 § strafflagen, jämförda med 4 kapitlet 1 § samma lag, att för de tjänsteförsummelse olycksdagen, som vållat tågsammanstötningen med dess förlust av människoliv och skada å gods, hållas i fängelse fem månader, dels jämlikt 25 kapitlet 15 § 1 stycket och 22 § strafflagen, jämförda med 4 kapitlet 3 § samma lag, att för andra tjänsteförsummelse av beskaffenhet, att skada därav lätteligen ske kunnat, böta tvåhundra kronor till Kronan och dels jämlikt 25 kapitlet 17 och 22 §§ strafflagen, jämförda med 4 kapitlet 3 § samma lag, att för övriga tjänsteförsummelse böta tjugufem kronor till Kronan, vilka böter, tillhoppa tvåhundra tjugufem kronor, därest Kjellson saknade tillgång till deras fulla gäldande, skulle fövandlas till fängelse i tjugusex dagar och Kjellson för sådant fall hållas i fängelse tillhoppa fem månader tjugusex dagar.

Beträffande sist järnvägsstyrelsens skadeståndstalan, så och då Kjellson förklarats saker till ansvar för vållande till ifrågavarande tågsammanstötning samt

Kjellson icke haft något att anmärka mot beloppen av de av järnvägsstyrelsen enligt dess obestriff lämnade påstående i följd av olyckan utbetalta ersättningar eller det av järnvägsstyrelsen uppgivna värdet av järnvägsmateriel vid olyckan äkommen skada, förpliktade häradsrätten Kjellson att till järnvägsstyrelsen i skadestånd utgiva fördrade 172,574 kronor 79 öre, med öppen lämnad rätt för järnvägsstyrelsen att framdeles i särskild ordning väcka den skadeståndstalan beträffande ytterligare ersättningsbelopp, vartill järnvägsstyrelsen kunde finna omständigheterna föranleda.

Gotha hovrätt, där såväl åklagaren som Kjellson besvärat sig, utlät sig i utslag den 23 november 1914, såvitt nu är i fråga, sålunda:

Beträffande åtalet mot Högström, Eriksson och Kjellson för försummelser, som, utan att kunna anses hava medverkat till tågolyckan, de i sin tjänstgöring som stationsföreståndare vid Malmslätt järnvägsstation låtit komma sig till last i avseende å de till tågsäkerhetens betryggande givna föreskrifter, sådana desamma förefunnes i § 42 mom. 2 och § 43 mom. 2 och 3 av säkerhetsordningen vid statens järnvägar samt § 45 av instruktionen för stationsföreståndare vid samma järnvägar och § 12 mom. 3 av den vid berörda järnvägar gällande signalordning ävensom järnvägsstyrelsens trafikbyrås cirkulär den 10 augusti 1911, så enär nämnda föreskrifters noggranna iakttagande måste anses äga utomordentlig vikt i avseende å den tjänst, som Högström, Eriksson och Kjellson såsom stationsföreståndare haft att förrätta, samt utredningen i målet gäve vid handen, att åsidosättandet av sagda föreskrifter förekommit i väsentlig utsträckning vid utövningen av deras berörda tjänst, alltså och utan avseende därå, att underlåtenhet i avseende å föreskrifternas iakttagande ägt rum jämväl å andra stationer än Malmslätt, men med hänsyn tagen därtill, att föreskrifternas eftersättande ej gärna bort kunna undgå det högre järnvägsbefällets uppmärksamhet, att ansträngande göromål å därför ofta knappt tillmätt tid förekommit samt att tågtjänsten vid Malmslätt varit betungande och förenad med vissa svårigheter, prövade hovrätten, som funne Högström, Eriksson och Kjellson jämlikt § 5 i instruktionen för stationsföreståndare och järnvägsstyrelsens i målet åberopade order nr 55 hava varit ansvariga för att å stationen tjänsten i dess helhet besörjts med största ordning samt på anbefallt sätt, Högström, Eriksson och Kjellson genom ifrågakomna reglementsstridiga förfaranden hava vid upprepade tillfällen underlåtit vad dem till förekommande av olyckshändelse ålegat iakttaga, så att skada lätteligen ske kunnat. På grund härav och jämte det hovrätten meddelade yttrande beträffande Högströms och Erikssons ansvarsskyldighet dömde hovrätten, med ändring av häradsrättens utslag härutinnan, Kjellson, jämlikt 25 kapitlet §§ 15 och 22 strafflagen samt 4 kapitlet § 3 samma lag, att för vad han sålunda låtit komma sig till last hållas i fängelse i en månad. Vidkommande Armanders mot Kjellson förda talan om ansvar och skadestånd för vållande till ifrågakomna tågsammanstötning funne hovrätten ej skäl göra annan ändring i häradsrättens utslag, än att det straff, Kjellson förskyllt såsom vållande till olyckan, jämlikt av häradsrätten åberopade lagrum, av hovrätten bestämdes till fängelse i fyra månader, i följd varav Kjellson skulle i ena bot undergå fängelse i fem månader.

Sedan såväl åklagaren som Kjellson sökt ändring jämväl i hovrättens utslag, har Kungl. Maj:t genom utslag den 21 maj 1915 ej funnit skäl att i anledning av åklagarens besvär göra ändring i hovrättens utslag. Vidkommande Kjellsons besvär har Kungl. Maj:t funnit honom vara förfallen till ansvar för tjänstefel i de avseenden, som av hovrätten lagts honom till last, vilka tjänstefel stode till varandra i det sammanhang, att de borde betraktas såsom fortsättning av samma förbrytelse. Vid bestämmande av straffet har Kungl. Maj:t icke funnit skäl att göra ändring i hovrättens utslag rörande Kjellson, såvitt denne, med stöd av anförda lagrum, dömts till fängelse i fem månader. I fråga om den Kjellson ådömda ersättningsskyldigheten har hovrättens utslag blivit av Kungl. Maj:t fastställt.

Ansökning av
A. W. Kjell-
son om befri-
else att gälda
honom ådömd
skadeersätt-
ning m. m.

I en till Kungl. Maj:t ingiven skrift har nu Kjellson förmålt, att han avtjänat det honom ådömda fängelsestraffet. Vad åter ersättningsskyldigheten anginge, hade han icke varit i stånd att fullgöra densamma och såge ej heller någon utsikt att i framtiden bliva i stånd därtill. Emellertid komme vetskapen om och känslan av att när som helst kunna utsättas för exekutiva åtgärder för ersättningens indrivande att i hög grad fördystra hans återstående levnadsdagar. I anledning härav och med tanke på att statsmakterna i föregående liknande fall behjärtat den dömdes ställning, har Kjellson hemställt, att Kungl. Maj:t måtte utverka medgivande av riksdagen till befrielse för honom från berörda ersättningsskyldighet ävensom från den skyldighet att till järnvägsstyrelsen utgiva ytterligare ersättning, som kunde åligga honom.

Av vid ansökningen fogade, av vederbörande myndigheter utfärdade intyg samt i övrigt erhållna upplysningar inhämtas, att Kjellson, som är född den 15 augusti 1860, är gift och har en fosterdotter att försörja, att han innehar anställning vid statens järnvägar såsom förste kontorsbiträde, att han i denna egenskap i avlöning uppbär 2,460 kronor samt att han för övrigt icke har några inkomster eller några andra tillgångar än det obetydliga belopp av 228 kronor 12 öre, som i anledning av vunnen boskillnad tillskiftats honom.

Järnvägssty-
relsen.

Till följd av remiss har järnvägsstyrelsen den 5 december 1917 avgivit yttrande i ärendet. På grund av Kjellsons ekonomiska ställning och då utsikt för honom att vinna någon avsevärd förbättring däri icke synes styrelsen förefinnas, anser styrelsen statens fordran hos Kjellson värdelös samt ett vidhållande av fordringsanspråket utan gagn. Med hänsyn härtill och till vad Kjellson i ansökningen anført i fråga om de verkningar i psykiskt hänseende, hans ifrågavarande skuld till staten

medförde för honom, finner styrelsen det vara önskvärt, att statens på förenämnda utslag grundade anspråk hos Kjellson efterskänkes.

Under framhållande hurusom 1909 års riksdag på framställning av Kungl. Maj:t medgivit avskrivning ur räkenskaperna av ett förre lokomotivföraren M. J. Andersson Temén i ett liknande mål ådömt ersättningsbelopp, har järnvägsstyrelsen därför hemställt, att Kungl. Maj:t ville till riksdagen avlåta proposition därom, att nu ifrågavarande, styrelsen tillerkända belopp finge ur räkenskaperna avskrivas och anspråket på ersättning av Kjellson för detsamma förfalla, ävensom att Kjellson måtte befrias från skyldighet att till styrelsen utgiva den ytterligare ersättning, som i anledning av ifrågavarande tågolycka kunde åligga honom.

Jämväl statskontoret har den 23 januari 1918 avgivit infortrat ut- Statskontoret.
låtande i ärendet.

Av handlingarna i ärendet anser statskontoret framgå, att det icke förefinnes någon sannolikhet för, att det ersättningsbelopp, 172,574 kronor 79 öre, som Kjellson förpliktats utgiva till järnvägsstyrelsen, någonsin skulle kunna av honom helt eller ens till nämnvärd del utbetalt. Vid sådant förhållande måste fortsatt balansering i räkenskaperna av sagda fordran alltså anses ändamålslös samt de för kravrättens bevarande mot gäldenären nödiga åtgärder endast ägnade att öka statens omkostnader i målet. Med hänsyn härtill och med fäst avseende på vad Kjellson anfört i fråga om de verkningar i psykiskt hänseende, hans ifrågavarande skuld till staten måste anses medföra för honom, anser sig statskontoret böra förorda framställning till riksdagen om avskrivning ur räkenskaperna av berörda belopp samt att anspråket på ersättning av Kjellson för nämnda belopp må förfalla, ävensom om befrielse för honom från skyldighet att utgiva den ytterligare ersättning, som i anledning av ifrågavarande tågolycka kunde åligga honom.

Av den i ärendet förebragta utredningen framgår, att Kjellson, som Departements-
chefen.
avtjänat det honom ådömda fängelsestraffet, saknar tillgång till gäldande ens till någon nämnvärd del av det honom till utgivande ådömda ersättningsbeloppet, 172,574 kronor 79 öre. Ej heller förefinnes anledning antaga, att Kjellson framdeles skall bliva i tillfälle att i avsevärd mån därå göra avbetalningar, än mindre kunna gälda den ytterligare ersättning, som han kan förpliktas att i anledning av ifrågavarande tågolycka utgiva till järnvägsstyrelsen. Vid sådant förhållande torde statens fordran hos Kjellson få anses vara utan värde och ett fasthållande av fordringsanspråket i och sig ändamålslost. För Kjellson åter måste skuldbördan kännas synnerligen betungande. Befrias han från densamma, är givet,

att han med större tillförsikt kan för framtiden arbeta för sin och sin familjs utkomst. Jag anser därför riksdagens medgivande böra inhämtas till befrielse för Kjellson från ersättningsskyldighet till järnvägsstyrelsen i anledning av ifrågavarande järnvägsolycka.

På grund av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förste kontorsbiträdet vid statens järnvägar Axel Wilhelm Kjellson må befrias dels från den honom, jämlikt Kungl. Maj:ts utslag den 21 maj 1915, i anledning av järnvägsolyckan vid Malmslätt den 16 juni 1912 åliggande skyldighet att utgiva ersättning till järnvägsstyrelsen med ett belopp av 172,574 kronor 79 öre, dels ock från den skyldighet att i anledning av berörda järnvägsolycka till styrelsen utgiva ytterligare ersättning, som må kunna åligga honom; samt

att ifrågavarande belopp av 172,574 kronor 79 öre må ur räkenskaperna avskrivas.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet skulle av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Gunnar Corin.